

Adroddiad adran Cyllid ar weithrediad y Polisi Iaith a chyfraniad tuag at wireddu Strategaeth Iaith Gymraeg 2023 - 2033

Dyddiad	5 Hydref 2026
Teitl	Cynllun Hybu'r Gymraeg – Adran Gyllid
Pwrpas	Cyflwyno gwybodaeth am gyfraniad yr Adran Gyllid i hybu a hyrwyddo'r iaith Gymraeg
Awdur	Dewi Morgan, Pennaeth Cyllid

1. Pa bolisiâu a chynlluniau sydd mewn lle o fewn eich adran er mwyn cyfrannu at amcanion y strategaeth iaith? Nodwch y maes blaenoriaeth (blynyddoedd cynnar, dysgu, gwaith a gwasanaeth, y gymuned neu ymchwil a thechnoleg)

Dymunwn nodi bod yr Adroddiad hwn yn cwmpasu gweithgareddau'r Adran Gyllid a'r Gwasanaethau Technoleg Gwybodaeth. Fodd bynnag, ers mis Ebrill eleni, mae Technoleg Gwybodaeth wedi trosglwyddo i'r Adran Gwasanaethau Corfforaethol fel rhan o newidiadau i strwythur y Cyngor.

Prosiectau yng nghynllun y Cyngor

Drwy weithredu prosiectau'r Cynllun Digidol, mae'r Adran yn ceisio sicrhau bod y Gymraeg yn cael ei hystyried yn rhan annatod o ddatblygiadau technolegol newydd. Yn ystod 2025/26, bu gwaith yn mynd rhagddo ar nifer o brosiectau digidol strategol, gan gynnwys ail-ddylunio gwefan gorfforaethol y Cyngor, cyflwyno system Adnoddau Dynol a Chyflogau newydd (iTrent), datblygu defnydd y llwyfan Microsoft 365, a gwerthuso'r defnydd o ddeallusrwydd artiffisial megis Microsoft Copilot. Roedd y prosiectau hyn yn gyfle i sicrhau bod gofynion y Gymraeg yn cael eu hymgorffori o'r cychwyn cyntaf mewn systemau, gwasanaethau a llwyfannau digidol newydd.

Yn ogystal, mae'r Adran wedi parhau i ddatblygu seilwaith a gwasanaethau digidol y Cyngor, gan gynnwys uwchraddio systemau cyfathrebu, cryfhau gwytnwch seibr, datblygu trefniadau rheoli data a chyflwyno technolegau newydd. Wrth wneud hynny, rhoddwyd ystyriaeth barhaus i'r Gymraeg er mwyn sicrhau bod gwasanaethau digidol yn hygyrch ac yn galluogi staff a thrigolion i ddefnyddio'r Gymraeg yn naturiol ac yn hwylus.

Deallusrwydd Artiffisial (Copilot). Meysydd blaenoriaeth: Ymchwil a Thechnoleg; Gwaith a Gwasanaeth

Yn ystod 2025/26, cwblhawyd gwaith asesu addasrwydd Microsoft Copilot a datblygwyd rhaglen waith ar gyfer y camau nesaf. Mae'r Adran yn cydnabod pwysigrwydd sicrhau bod technolegau deallusrwydd artiffisial newydd yn cefnogi'r Gymraeg ac yn cynyddu cyfleoedd i staff ddefnyddio'r iaith yn eu gwaith dyddiol. Mae hyn yn adlewyrchu egwyddor ehangach yr Adran o ymgorffori gofynion ieithyddol mewn datblygiadau digidol newydd o'r cychwyn cyntaf.

Prosiectau a chynlluniau eraill

Defnydd dydd-i-ddydd. Meysydd blaenoriaeth: Gwaith a Gwasanaethau

Balchder yw nodi fod yr Adran Gyllid gyfan yn gweithredu'n ddyddiol drwy gyfrwng y Gymraeg. Credwn fod y diwylliant hwn wedi cyfrannu'n sylweddol at ein gallu i ddenu a phenodi staff newydd, gan greu gweithle lle mae'r Gymraeg yn iaith naturiol yn y gwaith. Mae tystiolaeth fod hyn wedi cynyddu hyder staff newydd i ddefnyddio'r Gymraeg yn eu gwaith o ddydd i ddydd ac wedi cryfhau eu sgiliau iaith dros amser.

Archwilio Cymru. Meysydd blaenoriaeth: Gwaith a Gwasanaethau

Mae cyfarfodydd a thrafodaethau rhwng swyddogion yr Adran a swyddogion Archwilio Cymru yn cael eu cynnal drwy gyfrwng y Gymraeg. Rydym o'r farn bod hyn wedi cyfrannu at gryfhau trefniadau'r Gymraeg o fewn Archwilio Cymru ac wedi darparu cyfleoedd gwerthfawr i'w staff ddatblygu eu sgiliau iaith a gwneud defnydd ehangach o'r Gymraeg yn eu gwaith proffesiynol.

Hyfforddiant. Meysydd blaenoriaeth: Dysgu: Gwaith a Gwasanaethau

Mae Adran Gyllid Cyngor Gwynedd yn un o'r ychydig gyflogwyr sy'n cynnig hyfforddiant proffesiynol ym maes cyllid a thechnoleg ddigidol drwy gyfrwng y Gymraeg. Rydym yn darparu lleoliadau cyfrwng Cymraeg i Brentisiaid a Hyfforddeion o fewn y Gwasanaeth Cyfrifeg, y Gwasanaethau Trethi a Budd-daliadau, y Gwasanaeth Pensiwn a'r Gwasanaethau Digidol.

Yn ogystal â'r hyfforddeion a'r prentisiaid a benodwyd mewn blynyddoedd blaenorol, penodwyd hyfforddeion a phrentisiaid newydd yn 2026, fydd yn datblygu eu gyrfaoedd drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hyn yn cyfrannu at feithrin y genhedlaeth nesaf o weithwyr proffesiynol Cymraeg eu hiaith.

System Rheoli'r Sefydliad. Meysydd blaenoriaeth: Ymchwil a Thechnoleg: Gwaith a Gwasanaethau

Datblygwyd manyleb gynhwysfawr yn 2025 ar gyfer cyflwyno system newydd Adnoddau Dynol a Chyflogau'r Cyngor (iTrent). Roedd y fanyleb yn cynnwys gofynion ieithyddol penodol er mwyn sicrhau bod y Gymraeg yn rhan annatod o brofiad y defnyddiwr, gan fynd y tu hwnt i gydymffurfiaeth sylfaenol â'r Safonau Iaith. Yn dilyn proses gaffael lwyddiannus, mae'r prosiect yn symud yn ei flaen gyda'r Gymraeg yn ystyriaeth ganolog wrth ddatblygu a gweithredu'r system.

System Treth Cyngor. Meysydd blaenoriaeth: Ymchwil a Thechnoleg: Gwaith a Gwasanaethau

Yn ogystal â system iTrent, mae'r Adran hefyd yn cyflwyno system GovTech i gefnogi'r Uned Trethi. Mae cydweithio agos wedi bod rhwng yr Adran a GovTech wrth ddatblygu a

gweithredu'r system. Drwy ein dylanwad fel defnyddiwr gweithredol, rydym wedi parhau i bwysleisio pwysigrwydd sicrhau bod y Gymraeg yn cael ei hystyried o'r cam dylunio a datblygu cyntaf un. Mae hyn wedi cynnwys annog datblygu rhyngwynebau Cymraeg, templedi dwyieithog a gwell ymarfer o ran cefnogi defnyddwyr Cymraeg eu hiaith.

Mae'r gwaith hwn yn cyfrannu at normaleiddio'r defnydd o'r Gymraeg mewn systemau digidol arbenigol ac yn sicrhau bod technoleg a ddefnyddir gan awdurdodau lleol yn galluogi darparu gwasanaethau Cymraeg o safon uchel i drigolion ein sir.

System ledjer newydd. Meysydd blaenoriaeth: Ymchwil a Thechnoleg: Gwaith a Gwasanaethau

Yn ystod y misoedd nesaf, byddwn yn gwneud paratodau ar gyfer cyflwyno system ledjer newydd, gan fod cyfnod defnyddioldeb y system bresennol yn dod i ben. Bydd y system newydd yn cael ei ddarparu gan ddarparwr ein system ledjer bresennol, bydd manyleb fanwl yn cael ei pharatoi ar gyfer y system newydd gan gynnwys gofynion ieithyddol penodol gyda'r nod o hyrwyddo'r Gymraeg y tu hwnt i ofynion statudol y Safonau Iaith. Mae hyn yn cynnwys ystyriaethau ynghylch adroddiadau, hyfforddiant a dogfennaeth. Mae trafodaethau cychwynnol eisoes ar y gweill, gyda'r bwriad o sicrhau bod y Gymraeg wedi'i gwreiddio yn y system o'r cychwyn cyntaf.

Gwasanaeth Dysgu Digidol. Meysydd blaenoriaeth: Dysgu, Ymchwil a Thechnoleg
Mae'r Gwasanaeth Dysgu Digidol yn parhau i gefnogi ysgolion Gwynedd wrth ddatblygu a defnyddio technoleg ddigidol i gefnogi addysgu a dysgu. Yn ystod 2025/26, bu'r gwasanaeth yn arwain a chefnogi nifer o brosiectau digidol mewn ysgolion, gan gynnwys cyflwyno systemau newydd, datblygu trefniadau ar gyfer arholiadau digidol a gwella'r ddarpariaeth dechnolegol sydd ar gael i staff a disgyblion. Mae'r gwasanaeth yn darparu cefnogaeth i filoedd o ddyfeisiau digidol mewn ysgolion ledled y sir, gan helpu i sicrhau bod disgyblion ac athrawon yn gallu manteisio ar dechnoleg fodern o ddydd i ddydd. Wrth gynllunio a gweithredu'r datblygiadau hyn, rhoddir ystyriaeth i'r Gymraeg er mwyn sicrhau bod technoleg ddigidol yn cefnogi profiad dysgu cyfrwng Cymraeg ac yn cynyddu cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg mewn amgylcheddau addysgol digidol.

Ymgorffori'r Gymraeg mewn Prosiectau Digidol. Meysydd blaenoriaeth: Ymchwil a Thechnoleg; Gwaith a Gwasanaeth

Mae'r Adran wedi mabwysiadu egwyddor glir bod gofynion y Gymraeg yn rhan annatod o bob prosiect digidol newydd. Mae hyn yn berthnasol i waith megis datblygu systemau, seilwaith digidol, deallusrwydd artiffisial a datrysiadau technolegol eraill, gan sicrhau bod technoleg newydd yn cryfhau'r defnydd o'r Gymraeg yn hytrach na chreu rhwystrau i'w defnyddio.

Mae cyfraniad yr Adran felly'n canolbwyntio'n bennaf ar y meysydd blaenoriaeth Dysgu, Gwaith a Gwasanaeth, ac Ymchwil a Thechnoleg.

2. Beth arall sydd angen sylw yn ystod y flwyddyn nesaf er mwyn codi statws y Gymraeg a sicrhau cyfleoedd i bobl i ddefnyddio'r Gymraeg?

Credwn fod y gwasanaethau ariannol a ddarperir gan yr Adran i'r cyhoedd, megis trethi a budd-daliadau, yn cael eu cynnig yn llawn drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg ar hyn o bryd, gan gynnwys ffurflenni, gohebiaeth, deunyddiau gwybodaeth a chymorth i gwsmeriaid. Serch hynny, bydd angen rhoi sylw parhaus dros y flwyddyn nesaf i sicrhau bod y ddarpariaeth hon yn cael ei chynnal a'i datblygu ymhellach wrth i wasanaethau a systemau esblygu.

Yn benodol, o ystyried y newidiadau parhaus ym maes budd-daliadau a'r angen i gydweithio â chyrff a chyflenwyr allanol, bydd yn bwysig monitro a dylanwadu ar drefniadau newydd er mwyn sicrhau bod anghenion y Gymraeg yn cael eu hystyried o'r cychwyn cyntaf. Bydd hyn yn cynnwys sicrhau bod systemau digidol, ffurflenni ar-lein, gohebiaeth a gwasanaethau cymorth yn galluogi trigolion i ddefnyddio'r Gymraeg yn naturiol ac yn hwylus.

Yn ogystal, wrth weithredu a chaffael systemau newydd o fewn yr Adran, bydd angen parhau i osod gofynion ieithyddol clir sy'n mynd y tu hwnt i gydymffurfiaeth â'r Safonau Iaith, er mwyn cynyddu cyfleoedd i staff a'r cyhoedd ddefnyddio'r Gymraeg yn eu gweithgareddau dyddiol. Bydd hyn yn cyfrannu at godi statws y Gymraeg fel iaith waith ac iaith gwasanaeth o fewn maes cyllid a gwasanaethau digidol. Mae adborth diweddar mewn perthynas â negeseuon e-bost awtomataidd a gynhyrchir gan systemau'r Adran wedi amlygu pwysigrwydd sicrhau bod y Gymraeg wedi'i hymgorffori'n llawn ym mhob agwedd o'n systemau digidol. Byddwn felly'n parhau i weithio gyda chyflenwyr a datblygwyr systemau i sicrhau bod cyfathrebiadau awtomataidd yn bodloni disgwyliadau'r Cyngor a defnyddwyr y gwasanaethau.

Mae'r Adran hefyd yn adolygu'r modd y rhoddir ystyriaeth i'r Gymraeg wrth ddatblygu polisïau, gwneud penderfyniadau a chynllunio gwasanaethau, gan gynnwys mewn meysydd megis y broses o osod cyllideb yn dilyn gohebiaeth gan Gomisiynydd y Gymraeg. Byddwn yn defnyddio unrhyw adborth a dderbynnir i gryfhau ein trefniadau ymhellach ac i sicrhau bod effaith penderfyniadau ar y Gymraeg yn cael eu hasesu a'u hystyried yn briodol. Credwn y bydd y gwaith hwn yn helpu i godi statws y Gymraeg ymhellach ac yn cynyddu cyfleoedd i'w defnyddio o fewn y Cyngor ac wrth ddarparu gwasanaethau i'r cyhoedd.

Yn olaf, bydd yr Adran yn cefnogi gwaith peilot Comisiynydd y Gymraeg i fesur defnydd o'r Gymraeg yn y gweithle drwy holiadur staff. Mae Cyngor Gwynedd yn aelod o grŵp ymgynghorol y Comisiynydd ar gynyddu defnydd o'r Gymraeg mewn gweithleoedd, ac mae'r peilot hwn yn gyfle gwerthfawr i ddeall yn well sut mae staff yn defnyddio'r Gymraeg yn eu gwaith o ddydd i ddydd. Bydd canlyniadau'r arolwg yn cynorthwyo i nodi cryfderau a meysydd i'w datblygu, gan lywio camau pellach i gynyddu'r defnydd o'r Gymraeg a chreu mwy o gyfleoedd i staff ddefnyddio'r iaith yn naturiol yn y gweithle.

3. Ydy datblygiad technoleg wedi amharu ar eich gallu i ddarparu cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg? Os yn berthnasol rhowch enghraifft. Sut ydych chi'n sicrhau nad yw datblygiad technoleg yn effeithio ar eich gallu i ddarparu cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg?

Yn gyffredinol, nid ydym o'r farn bod datblygiadau technolegol wedi amharu'n sylweddol ar allu'r Adran Gyllid i ddarparu cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg. Mae'r rhan fwyaf o'n systemau a'n gwasanaethau digidol yn cefnogi darpariaeth ddwyieithog, ac rydym yn cydnabod pwysigrwydd sicrhau bod gofynion y Gymraeg yn cael eu cynnwys o'r cychwyn cyntaf wrth ddatblygu, caffael neu ddiweddarau technoleg.

Fodd bynnag, mae heriau'n codi o bryd i'w gilydd, yn enwedig mewn perthynas â systemau a ddarperir neu a reolir gan gyrff a chyflenwyr allanol. Er enghraifft, mae adborth diweddar wedi tynnu sylw at y ffaith nad oedd rhai negeseuon e-bost awtomataidd a gynhyrchir gan systemau'r Adran yn cynnwys y Gymraeg. Yn yr un modd, gall systemau cenedlaethol neu drydydd parti a ddefnyddir ym meysydd trethi, budd-daliadau ac adnoddau corfforaethol weithiau gyfyngu ar ba mor gyflym y gellir gweithredu darpariaeth Gymraeg lawn.

Er mwyn lliniaru'r risgiau hyn, mae'r Adran yn mabwysiadu dull rhagweithiol drwy gynnwys gofynion ieithyddol penodol mewn manylebau caffael a chontractau. Fel soniwyd eisoes, gwnaethpwyd hyn wrth gaffael system iTrent, lle rhoddwyd pwyslais ar sicrhau bod y Gymraeg wedi'i hymgorffori yn y systemau o'r cychwyn cyntaf ac nid fel ychwanegiad diweddarach. Mae'r Adran hefyd yn gweithio'n agos gyda chyflenwyr megis GovTech a darparwyr eraill i sicrhau bod cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn cael eu cynnal a'u datblygu ymhellach.

Byddwn yn parhau i fonitro effaith technoleg newydd ar y defnydd o'r Gymraeg, i ymateb i adborth defnyddwyr ac i sicrhau bod datblygiadau technolegol yn cyfrannu at gynyddu defnydd o'r Gymraeg yn hytrach na chreu rhwystrau i'w defnyddio. Credwn fod hyn yn allweddol er mwyn sicrhau bod y Gymraeg yn parhau'n iaith naturiol ar gyfer darparu gwasanaethau ac ar gyfer gwaith dyddiol o fewn yr Adran.

4. Sut ydych chi'n cadw cofnod o'r bobl sy'n defnyddio eich gwasanaeth trwy gyfrwng y Gymraeg? Allwch chi rannu data perthnasol?

Mae mwyafrif o wasanaethau'r Adran Gyllid yn wasanaethau cefnogol mewnol, ac felly nid ydym yn cadw cofnod canolog o nifer y cwsmeriaid sy'n defnyddio gwasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg ar draws holl weithgareddau'r Adran.

Fodd bynnag, lle mae systemau'n caniatáu hynny, rydym yn monitro ac yn hyrwyddo defnydd o wasanaethau Cymraeg. Enghraifft dda o hyn yw Cronfa Bensiwn Gwynedd. Cyflwynwyd system hunanwasanaeth newydd i aelodau'r gronfa ym mis Ebrill 2024. Cronfa Bensiwn Gwynedd oedd y gronfa gyntaf yng Nghymru i uwchraddio i'r platfform newydd, ac fe fu'n rhaid cydweithio'n agos gyda'r cyflenwr i greu fersiwn Gymraeg lawn o'r safle. Roedd hwn yn ddatblygiad arwyddocaol a sicrhodd fod aelodau'n gallu defnyddio'r gwasanaeth yn Gymraeg o'r cychwyn cyntaf. Mae'r Gwasanaeth Pensiwn hefyd yn falch o'r

cyfraniad a wnaed wrth sefydlu system hunanwasanaeth ddwyieithog a fu'n sail i ddarpariaeth Gymraeg sydd bellach wedi'i mabwysiadu ar draws pob cronfa bensiwn Llywodraeth Leol yng Nghymru.

Mae llwyddiant y gwaith hwn wedi arwain at fabwysiadu'r un datrysiaid gan bob un o'r wyth cronfa bensiwn Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) yng Nghymru, gan ddarparu profiad cyson a dwyieithog i aelodau ledled y wlad. Mae'r datblygiad hwn wedi cyfrannu'n sylweddol at gynyddu defnydd o'r Gymraeg ym maes gweinyddu pensiynau ac wedi darparu model llwyddiannus y gall sefydliadau eraill ei ddilyn.

Mae'r Gronfa hefyd yn parhau i arwain ar ddatblygiadau digidol cyfrwng Cymraeg. Ar hyn o bryd, mae'r Gwasanaeth Pensiwn yn gweithio'n agos gyda'r cyflenwr ar ddatblygu fersiynau Cymraeg o bedwar fideo personol rhyngweithiol newydd i aelodau. Bydd y rhain yn darparu gwybodaeth glir ac ymgysylltiol ar bynciau pwysig megis cyflwyniad i'r Gronfa ar gyfer staff newydd, cynllunio ar gyfer ymddeoliad, Cyfraniadau Gwirfoddol Ychwanegol (CGY), a'r opsiynau sydd ar gael i aelodau wrth baratoi ar gyfer ymddeol. Y nod yw sicrhau bod aelodau'n gallu cael mynediad at wybodaeth gymhleth am eu pensiwn mewn ffordd hawdd ei deall, hygyrch a chyfan gwbl ddwyieithog.

Yn ogystal â'r gwaith hwn, mae Cronfa Bensiwn Gwynedd wedi cydweithio â Chymdeithas Llywodraeth Leol ar ddatblygu adnoddau dwyieithog i hyrwyddo'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Mae hyn wedi cynnwys cynhyrchu fideos gwybodaeth ac ystod o ddeunyddiau hyrwyddo y gall cyflogwyr eu defnyddio i godi ymwybyddiaeth o werth y cynllun pensiwn ymhlith eu gweithwyr a chefnogi ymgysylltiad gwell ag aelodau. Mae'r adnoddau hyn wedi helpu i sicrhau bod gwybodaeth am y cynllun ar gael yn gyfartal drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg, gan gefnogi ymdrechion ehangach i gynyddu cyfranogiad ac ymwybyddiaeth o fuddion y CPLIL ledled Cymru.

Yn ogystal, mae swyddogion y Gwasanaeth Pensiwn wedi cyfrannu at ddatblygu geiriadur o dermau pensiwn Cymraeg mewn cydweithrediad â Chymdeithas Llywodraeth Leol a phartneriaid eraill, gan gefnogi defnydd ehangach o'r Gymraeg yn y maes a helpu i sicrhau cysondeb ieithyddol ar draws gwasanaethau pensiwn Cymru.

Wrth i fwy o wasanaethau symud i lwyfannau digidol, bydd yr Adran yn parhau i ymchwilio i gyfleoedd i gasglu a dadansoddi gwybodaeth am ddefnydd o wasanaethau Cymraeg er mwyn deall y galw, mesur defnydd a chefnogi datblygiad pellach y ddarpariaeth Gymraeg.

5. Beth yw sgiliau iaith eich staff?

** Gan fod y Gwasanaeth Technoleg Gwybodaeth wedi trosglwyddo i'r Adran Gwasanaethau Corfforaethol, cyflwynir yr ymateb i'r cwestiwn hwn ar wahân ar gyfer yr Adran Gyllid a'r Gwasanaeth Technoleg Gwybodaeth.*

Cyllid

Mae'r Adran Gyllid yn parhau i feddu ar weithlu sydd â sgiliau Cymraeg cryf. Erbyn diwedd Medi 2026, roedd pob aelod o staff (100%) wedi cwblhau hunanasesiad iaith.

O'r 144 aelod o staff a gwblhaodd yr asesiad, roedd pob un (100%) yn cyrraedd dynodiad iaith eu swydd. Mae hyn yn dangos llwyddiant yr Adran wrth recriwtio a datblygu gweithlu sydd â'r sgiliau Cymraeg angenrheidiol i gyflawni gofynion eu swyddi a darparu gwasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg.

Yn ôl y data hunanasesu, roedd 94 aelod o staff yn meddu ar sgiliau Cymraeg ar lefel Hyfedredd, 44 ar lefel Uwch a 6 ar lefel Canolradd. Nid oedd unrhyw aelod o staff ar lefel Sylfaen na Mynediad, ac nid oedd unrhyw aelod o staff heb sgiliau Cymraeg. Mae hyn yn golygu bod bron pob aelod o staff yn meddu ar sgiliau Cymraeg uwch neu hyfedr.

Mae'r gyfradd gwblhau ymhlith yr uchaf yn y Cyngor, gan osod yr Adran ymhlith y gwasanaethau sy'n perfformio orau yn hyn o beth. Yn ogystal, mae un aelod o staff wedi cofrestru ar gwrs Gloywi iaith i ddatblygu a mireinio ei sgiliau ymhellach, gan adlewyrchu ymrwymiad parhaus yr Adran i ddatblygiad ieithyddol ei gweithlu.

Mae'r canlyniadau hyn yn adlewyrchu diwylliant gwaith Cymraeg cadarn o fewn yr Adran ac yn sicrhau ein bod mewn sefyllfa gref i barhau i ddarparu gwasanaethau o ansawdd uchel drwy gyfrwng y Gymraeg.

Technoleg Gwybodaeth

Mae'r Gwasanaeth Technoleg Gwybodaeth hefyd yn meddu ar weithlu sydd â sgiliau Cymraeg cryf. Roedd pob un o'r 73 aelod o staff (100%) wedi cwblhau eu hunanasesiad iaith.

Roedd 71 aelod o staff (97.3%) yn cyrraedd dynodiad iaith eu swydd. O'r ddau aelod o staff nad ydynt hyd yma yn cyrraedd gofynion ieithyddol eu swyddi, mae un yn dilyn cwrs hyfforddiant iaith i ddatblygu ei sgiliau Cymraeg.

Yn ôl y data hunanasesu, roedd 45 aelod o staff yn meddu ar sgiliau Cymraeg ar lefel Hyfedredd, 25 ar lefel Uwch, un ar lefel Canolradd a dau ar lefel Sylfaen. Nid oedd unrhyw aelod o staff ar lefel Mynediad nac unrhyw aelod o staff heb sgiliau Cymraeg.

Mae'r canlyniadau hyn yn dangos bod mwyafrif helaeth gweithlu'r gwasanaeth yn meddu ar sgiliau Cymraeg uwch neu hyfedr, ac yn adlewyrchu ymrwymiad parhaus y gwasanaeth i gynnal a datblygu ei allu i ddarparu gwasanaethau a chefnogaeth dechnegol yn ddwyieithog.

6. Rhowch enghreifftiau o unrhyw rwystrau, cwynion a chanmoliaeth sy'n gysylltiedig gyda darparu a hyrwyddo gwasanaethau cyfrwng Cymraeg.

Rhwystrau:

Y prif rwystrau a wynebwyd gan yr Adran yw'r rhai sy'n ymwneud â systemau a meddalwedd a ddarperir gan gyflenwyr allanol. Er bod y Cyngor yn gosod gofynion ieithyddol clir wrth gaffael systemau newydd, nid yw pob datrysiad ar gael yn llawn drwy gyfrwng y Gymraeg o'r cychwyn cyntaf. Mae hyn wedi golygu bod angen gweithio'n agos gyda chyflenwyr i ddatblygu neu wella darpariaeth Gymraeg mewn rhai systemau.

Mae heriau hefyd yn codi o bryd i'w gilydd wrth gyflwyno newidiadau cenedlaethol mewn meysydd fel budd-daliadau a threthi, lle mae'r Cyngor yn ddibynnol ar systemau a chanllawiau allanol. Mae'r Adran yn parhau i ddylanwadu ar bartneriaid a chyflenwyr er mwyn sicrhau bod anghenion defnyddwyr Cymraeg eu hiaith yn cael eu hystyried.

Cwynion:

Yn ystod y flwyddyn, derbyniwyd adborth ynghylch negeseuon e-bost awtomataidd a gynhyrchir gan un o systemau'r Adran nad oeddent yn cynnwys Cymraeg. Yn dilyn hyn, tynnwyd sylw'r cyflenwr at y mater i sicrhau bod gofynion y Gymraeg yn cael eu hystyried wrth ddatblygu a ffurfweddu systemau yn y dyfodol. Derbyniwyd nifer fechan o gwynion yn ystod y flwyddyn hefyd mewn perthynas â gohebiaeth Gymraeg. Roedd y rhain yn cynnwys achosion lle cafodd gohebiaeth Gymraeg ei hateb yn uniaith Saesneg. Ymchwiliwyd i'r achosion hyn yn brydlon a chanfuwyd eu bod yn deillio naill ai o gamgymeriadau unigol neu gyfyngiadau o fewn systemau penodol, yn hytrach nag o ddiffyg ymrwymiad i'r Gymraeg. Mewn ymateb, atgoffwyd staff o'r trefniadau presennol ar gyfer trin gohebiaeth ddwyieithog a Chymraeg, a chafodd materion systemau eu codi gyda'r cyflenwyr perthnasol er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth lawn â gofynion polisi iaith y Cyngor. Mae'r Adran yn parhau i fonitro'r sefyllfa ac i weithredu ar unrhyw faterion sy'n codi er mwyn cynnal safon uchel o wasanaeth drwy gyfrwng y Gymraeg.

Mae'r Adran hefyd wedi derbyn gohebiaeth gan Gomisiynydd y Gymraeg mewn perthynas ag agweddau ar y broses gyllidebol. Er bod y mater yn destun ystyriaeth gorfforaethol, mae'r Adran yn croesawu'r cyfle i adolygu ei threfniadau ac i gryfhau'r modd y rhoddir ystyriaeth i'r Gymraeg wrth ddatblygu polisiâu, asesu effeithiau a gwneud penderfyniadau.

Canmoliaeth:

Ymfalchiwn fod yr Adran wedi derbyn adborth cadarnhaol am ei hymrwymiad i hyrwyddo a normaleiddio'r defnydd o'r Gymraeg yn y gweithle ynghyd a defnydd naturiol a helaeth o'r Gymraeg yn y gweithle ac yn ei chysylltiadau â sefydliadau partner. Tystiolaeth amlwg o hyn oedd cyfraniad Tomos Mabon Pritchard, Prentis Cyllid, ar banel yng Nghynhadledd Dysgu, Datblygu a Defnyddio'r Gymraeg, Comisiynydd y Gymraeg, lle bu'n rhannu ei brofiadau o weithio mewn amgylchedd sy'n gweithredu'n naturiol drwy gyfrwng y Gymraeg.

Mae'r Gronfa Bensiwn hefyd yn parhau i arwain ar ddatblygiadau digidol cyfrwng Cymraeg. Ar hyn o bryd, mae'r Gwasanaeth Pensiwn yn gweithio'n agos gyda'r cyflenwr ar ddatblygu fersiynau Cymraeg o bedwar fideo personol rhyngweithiol newydd i aelodau. Bydd y rhain yn darparu gwybodaeth glir ac ymgysylltiol ar bynciau pwysig megis cyflwyniad i'r Gronfa ar gyfer staff newydd, cynllunio ar gyfer ymddeoliad, Cyfraniadau Gwirfoddol Ychwanegol (CGY), a'r opsiynau sydd ar gael i aelodau wrth baratoi ar gyfer ymddeol. Y nod yw sicrhau bod aelodau'n gallu cael mynediad at wybodaeth gymhleth am eu pensiwn mewn ffordd hawdd ei deall, hygyrch a chyfan gwbl ddwyieithog.

Yn ogystal â'r gwaith hwn, mae Cronfa Bensiwn Gwynedd wedi cydweithio â Chymdeithas Llywodraeth Leol ar ddatblygu adnoddau dwyieithog i hyrwyddo'r Cynllun Pensiwn

Llywodraeth Leol. Mae hyn wedi cynnwys cynhyrchu fideos gwybodaeth ac ystod o ddeunyddiau hyrwyddo y gall cyflogwyr eu defnyddio i godi ymwybyddiaeth o werth y cynllun pensiwn ymhlith eu gweithwyr a chefnogi ymgysylltiad gwell ag aelodau. Mae'r adnoddau hyn wedi helpu i sicrhau bod gwybodaeth am y cynllun ar gael yn gyfartal drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg, gan gefnogi ymdrechion ehangach i gynyddu cyfranogiad ac ymwybyddiaeth o fuddion y CPLIL ledled Cymru.

Yn ogystal, mae swyddogion y Gwasanaeth Pensiwn wedi cyfrannu at ddatblygu geiriadur o dermau pensiwn Cymraeg mewn cydweithrediad â Chymdeithas Llywodraeth Leol a phartneriaid eraill, gan gefnogi defnydd ehangach o'r Gymraeg yn y maes a helpu i sicrhau cysondeb ieithyddol ar draws gwasanaethau pensiwn Cymru.

Mae arferion yr Uned Gyflogau hefyd yn adlewyrchu ymrwymiad cryf i ddarparu gwasanaethau dwyieithog. Mae cofnodion gweithwyr newydd yn cael eu sefydlu gyda'r Gymraeg fel iaith ddewisol yn y system, ac mae'r holl ohebiaeth gychwynnol sy'n ymwneud â dechrau cyflogaeth, gan gynnwys ffurflenni a cheisiadau am wybodaeth, yn cael eu darparu'n ddwyieithog. Mae slipiau cyflog ar gael i staff yn Gymraeg neu Saesneg yn ôl eu dewis personol, ac mae'r Uned wedi adolygu ei llythyrau cyflogaeth i sicrhau eu bod ar gael yn y ddwy iaith. Mae'r trefniadau hyn wedi cyfrannu at ddarparu gwasanaeth cyson a hygyrch i ddefnyddwyr Cymraeg eu hiaith, ac ni dderbyniwyd unrhyw gwynion ynghylch defnydd yr Uned o'r Gymraeg yn ystod y cyfnod adrodd.

Yn ogystal, mae'r ddarpariaeth hyfforddiant a phrentisiaethau cyfrwng Cymraeg o fewn yr Adran yn parhau i gefnogi datblygiad gweithlu proffesiynol sy'n gallu gweithio a darparu gwasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg, gan gyfrannu at hyrwyddo'r iaith yn y maes cyllid a gwasanaethau digidol.

Yn gyffredinol, mae'r profiad wedi dangos bod mwyafrif y materion sy'n codi yn ymwneud â chyfyngiadau systemau allanol yn hytrach na diffyg defnydd o'r Gymraeg o fewn yr Adran ei hun, enghraifft o hyn yw'r modiwl Open Banking a ddarperir gan Access Paysuite, nad yw'r Cyngor wedi gallu ei weithredu hyd yma gan nad yw pob elfen o'r drefn ar gael yn Gymraeg, ond er hyn rydym yn parhau i weithio'n rhagweithiol i sicrhau bod y Gymraeg yn cael ei hymgorffori ym mhob agwedd ar ein gwasanaethau.

Adroddiad yr adran i Bwyllgor Iaith yn 2025: [Cynllun Hybur Gymraeg - Adran Gyllid.pdf](#)